



# ODZIV IN ODNOS OTROK DO ŽIVALI

Raziskovalna naloga

Psihologija

Avtorici: Julija Jeklar, 9. razred  
Neža Habjan, 8. razred

Mentorica: Barbara Vevar, prof. biologije in gospodinjstva

Bohinjska Bistrica, 15. 3. 2023

## **Zahvala**

Zahvaljujeva se mentorici Barbari Vevar, da nama je s strokovnim znanjem in idejami pomagala ustvariti raziskovalno nalogo, učiteljici Mariji Heleni Logar, ki je v najino nalogo vnesla jezikovne popravke, ter učiteljici Aniti Zupanc za prevod povzetka v angleški jezik.

Zahvaljujeva se vsem učencem 2. in 7. razreda, da so imeli voljo in čas za reševanje anket ter predstavitev živali. Pri tem gre zahvala tudi učiteljem, ki so nama vse to omogočili.

Hvaležni sva tudi za podporo staršev.

## I KAZALO (VSEBINE)

<b>1</b>	<b>UVOD</b> .....	<b>1</b>
<b>2</b>	<b>TEORETIČNI DEL</b> .....	<b>2</b>
2.1	Kaj je odnos .....	2
2.2	Oblikovanje odnosa do živali .....	2
2.3	Čustva.....	3
2.1.1	Delitev čustev .....	3
2.1.2	Razvoj čustev .....	3
2.1.3	Razvoj čustev pri otrocih .....	3
2.1.4	Strah .....	4
2.1.5	Gnus .....	5
2.1.6	Strah in gnus pred živalmi .....	5
2.4	Model učenja o živalih z izkušnjo .....	6
<b>3</b>	<b>RAZISKOVALNI DEL</b> .....	<b>7</b>
3.1	Metodologija.....	7
3.1.1	Opis vzorca raziskave .....	7
3.1.2	Opis merskega instrumenta.....	8
3.1.3	Opis postopka zbiranja podatkov .....	8
3.1.4	Obdelava podatkov.....	8
3.1.5	Opis živali za predstavitev in priprava na predstavitev v razredu .....	8
3.1.6	Priprava na predstavitev .....	12
3.2	Rezultati .....	14
3.2.1	Analiza anketnih vprašalnikov .....	14
3.2.2	Analiza posnetkov.....	23
<b>4</b>	<b>RAZPRAVA</b> .....	<b>25</b>
<b>5</b>	<b>ZAKLJUČEK</b> .....	<b>27</b>
<b>6</b>	<b>VIRI IN LITERATURA</b> .....	<b>28</b>

## II KAZALO GRAFOV

Graf 1:	Delež otrok po razredih, ki imajo/nimajo doma domačih živali. ....	15
Graf 2:	Najpogostejše domače živali, ki jih imajo otroci doma. ....	15
Graf 3:	Način skrbi za živali, ki jih imajo otroci doma. ....	16
Graf 4:	Delež otrok po razredih glede na to, kako pogosto obiskujejo živali v šolski avli (pred stikom). ....	16
Graf 5:	Povprečna ocena všečnosti živali pri otrocih, ki so/niso bili deležni predstavitve (po predstavitvah). ....	17
Graf 6:	Povprečna ocena všečnosti živali pri otrocih, ki imajo/nimajo doma domače živali. ....	17
Graf 7:	Povprečna ocena všečnosti živali pri otrocih 2. in 7. razreda (po stiku) .....	18
Graf 8:	Občutki otrok do živali pred predstavitvijo živali .....	18
Graf 9:	Občutki otrok do živali po predstavitvi živali .....	19
Graf 10:	Občutki otrok, ki so bili deležni predstavitve živali, do živali. ....	19
Graf 11:	Občutki otrok, ki niso bili deležni predstavitve živali, do živali. ....	20
Graf 12:	Mnenja vseh otrok v prvi anketi, kaj bi naredili ob stiku z živalmi. ....	20
Graf 13:	Mnenja vseh otrok v drugi anketi, kaj bi naredili ob stiku z živalmi. ....	21
Graf 14:	Mnenja otrok, ki so bili deležni predstavitve živali, kaj bi naredili ob stiku z živalmi. ....	21

Graf 15: Mnenja otrok, ki niso bili deležni predstavitve živali, kaj bi naredili ob stiku z živalmi. _____	22
Graf 16: Mnenja otrok, ki so bili deležni predstavitve živali, ali bi si upali prijeti živali (druga anketa)	23
Graf 17: Mnenja otrok, ki niso bili deležni predstavitve živali, ali bi si upali prijeti živali (druga anketa)	23

---

### III KAZALO SLIK

Slika 1: Voščena rega (foto: N. Habjan) _____	8
Slika 2: Mongolska puščavska podgana (foto: N. Habjan) _____	9
Slika 3: Vietnamski paličnjak (foto: N. Habjan) _____	10
Slika 4: Rdečevratka (foto: N. Habjan) _____	11
Slika 5: (a) Predstavitev rdečevratke učencem sedmega razreda (b) Predstavitev voščene rege učencem sedmega razreda (foto: B. Vevar) _____	12
Slika 6: Predstavitev rdečevratke učencem drugega razreda (foto: J. Jeklar) _____	13
Slika 7: Predstavitev vietnamskega paličnjaka učencem drugega razreda (foto: J. Jeklar) _____	13

### IV KAZALO TABEL

Tabela 1: Časovnica anketiranja in predstavitev _____	7
Tabela 2: Vzorec učencev, vključenih v raziskovalno nalogo _____	7

### V KAZALO PRILOG

Priloga 1: Anketni vprašalnik pred predstavitvijo _____	1
Priloga 2: Anketni vprašalnik po predstavitvi _____	3

## **Povzetek**

Že dolgo časa imamo v šolski avli živali, ki jih večkrat tudi obiščeva. Zanimati naju je začelo, kakšen odnos imajo učenci naše šole do teh živali. Raziskati sva želeli, kateri učenci večkrat obiščejo živali ter kako njihova domača izkušnja vpliva na njihov odnos do živali v šoli. V raziskavo sva vključili učence 2. in 7. razreda naše šole. Razdelili sva jih v eksperimentalno in kontrolno skupino. Vse učence sva anketirali dvakrat, eksperimentalna skupina je bila v obdobju med obema anketama deležna predstavitve živali, kontrolna skupina pa ne. Učencem sva predstavili mongolsko puščavsko podgano, voščeno rego, želvo rdečevratko in vietnamskega paličnjaka. Za predstavitev živali sva se odločili, ker naju je zanimalo, če lahko s pozitivno izkušnjo vplivava na odnos otrok do živali. Ugotovili sva, da domača izkušnja nima vpliva na odnos otrok do živali v šoli, pozitiven vpliv pa je imela predstavitev živali, med katero so učenci lahko prišli v neposreden stik z njo.

Ključne besede: odnos do živali, stik z živalmi, živali, osnovnošolci

## **Abstract**

We have had animals in the school lobby for a long time, and we visit them several times. We became interested in what kind of attitude the students of our school have towards these animals. We wanted to investigate which students visit animals often and how their experience at home affects their attitude towards animals at school. We included 2nd and 7th grade students from our school in the research. We divided them into experimental and control groups. All students were surveyed twice, the experimental group was presented with animals in the period between the two surveys, while the control group was not. We introduced the Mongolian desert rat, the waxy tree frog, the red-necked turtle and the Vietnamese stick insect to the students. We decided to do the presentation because we were interested in whether we can influence the attitude of children towards animals through a positive experience. We found that home experience has no effect on children's attitude towards animals at school, but the presentation of animals, during which the students were able to come into direct contact with them, had a positive effect.

Keywords: attitude towards animals, contact with animals, animals, elementary school students

## 1 UVOD

Za izdelavo raziskovalne naloge sva se odločili, ker sva želeli spoznati postopek raziskovanja in se v raziskovanju tudi preizkusiti. Ko sva razmišljali o temi najinega raziskovanja, sva želeli združiti dve najini zanimanji: otroke in živali.

Odkar pomniva, naju spremljajo živali. Imava jih zelo radi, nekatere od njih (mačke, kokoši, psa, krave, kunca in ovce) imava doma. Stik z živalmi v nama prebudi veselje, radi jih opazujeva, krmiva, se z njimi druživa ter skrbiva za njihovo dobro počutje. Zavedava se, da so del našega življenjskega okolja in potrebujejo svoj prostor za bivanje. Prav zato sva želeli raziskati, kakšen odnos imajo otroci do živali, ter ugotoviti, če lahko s pozitivnim zgledom kakorkoli vplivava na njihov odnos, saj si želiva, da učenci ne bi predstavljali grožnje živalim, ki jih obkrožajo.

V šolski avli imamo nekaj živali. Ko smo v lanskem letu dobili nov vivarij, so otroci pogosto opazovali in obiskovali živali. Zanimati naju je začelo, kakšen odnos do teh živali imajo otroci, katere živali imajo doma, ali zanje skrbijo in kako domače izkušnje vplivajo na njihov odnos do živali v šolskem vivariju. Vsak odnos spremljajo čustva in tako sva želeli izvedeti, s kakšnimi občutki se sreča otrok, ko pride v stik z živaljo (strah, gnus, veselje ...), kako se na stik z živaljo odzove in ali stik otroka z živaljo vpliva na njegov odnos do nje.

Na začetku raziskovanja sva si zastavili raziskovalno vprašanje:  
Kakšen odziv in odnos imajo otroci do živali v šolskem vivariju?

Na podlagi raziskovalnega vprašanja sva zastavili več hipotez, ki jih predstavljava v nadaljevanju.

1. Otrokom, ki imajo živali doma, bodo živali v šoli bolj všeč kot otrokom, ki doma nimajo domačih živali.
2. Predstavitev živali bo pozitivno vplivala na odnos in odziv otrok do živali.
3. Učenci 7. razreda bodo pogosteje obiskovali živali v šolski avli v primerjavi z učenci 2. razreda.
4. Učencem 2. in 7. razreda bo najbolj všeč mongolska puščavska podgana, ker je majhna in puhasta.

## 2 TEORETIČNI DEL

### 2.1 Kaj je odnos

Po SSKJ (2014) je odnos nekaj, kar obstaja med dvema stvarima, stvarmi, ki imajo z določenega stališča kaj skupnega, je pa tudi nekaj, kar se izraža, kaže v ravnanju s kom, vedenju do koga.

### 2.2 Oblikovanje odnosa do živali

Na odnos otroka do živali bistveno vpliva več dejavnikov. Do kakšne mere bo otrok razvil odnos do živali, je pogojeno z znanjem o tej živali. Kakšno bo znanje otroka o živali, pa je pogojeno s šolo, starostjo, spolom, etnično pripadnostjo, posameznikovo aktivnostjo, dohodki in otrokovo okolico, v kateri živi. Zgraditi pozitiven odnos do živali je eden izmed glavnih ciljev programov okoljskega izobraževanja (Prokop in Tunncliffe, 2008, v Vengust, 2013).

Otroci v starosti med 6. in 9. letom najprej čustveno doživljajo (sprejemajo) živali. Od 10. do 13. leta je porast v kognitivnem pridobivanju informacij o živalih. Od 13. leta naprej pa so sposobni učinkovito graditi na etični skrbi za živali in razumevanju ekologije. Otroci kažejo več znanja od odraslih pri poznavanju nevretenčarjev in bioloških značilnosti živali, odrasli pa izkazujejo boljše poznavanje domačih živali in reagiranje ob poškodbah (Tomažič, 2009, v Vengust, 2013). Učenci z neposrednim stikom z živaljo imajo tudi večji interes po znanju o živalih kot učenci, ki tega stika nimajo (Tomažič, 2011, v Vengust, 2013). Neposredne izkušnje vodijo do večjega, trajnejšega znanja in bolj pozitivnega odnosa do živali, pa tudi do primernejšega vedenja (Tomažič, 2011, v Vengust, 2013). Raziskave do danes so pokazale, da s kratkotrajno neposredno izkušnjo pri učencih pomembno spremenimo njihov odnos do organizmov in tako pozitivno vplivamo na znižanje osebnostnih ovir, s katerimi se učenci srečajo ob stiku z organizmi (Tomažič 2008, v Vengust 2013). Tudi Rupnik (2012) je ugotovila, da učenci, ki doživijo žive živali, ohranjajo večji interes za učenje o živalih v primerjavi z učenci, ki živih živali pri pouku ne doživijo. Stik z živaljo pri pouku pa vpliva tudi na otrokov odnos do živali po pouku.

Vengust (2013) ugotavlja, da so tisti učenci, ki imajo doma hišnega ljubljence, namenili bolj pozitivne ocene odnosa do več vrst živali v primerjavi z učenci, ki nimajo hišnega ljubljence, vendar med njimi ni bilo statistično pomembnih razlik.

Otrokom najljubše živali so pes, mačka, zajec, konj, ne marajo pa kač, žuželk, pajkov, mačk, podgan, prašiča (Ocepek, 2012).

Otroci v času odraščanja razvijejo različne odnose do živali:

- naturalistični odnos: zanimanje za neposredne izkušnje z živalmi ter raziskovanje narave;
- ekologični odnos: skrb za okolje kot celoto, skrb za povezave in odnose med živalmi in naravnim okoljem;
- humanistični odnos: zanimanje in močna naklonjenost do živali, močna čustvena navezanost in ljubezen do živali;
- moralistični odnos: skrb za pravilno ravnanje z živalmi, močno nasprotovanje izkoriščanju in zlorabljanju živali;
- znanstveni odnos: zanimanje za fiziologijo živali;
- estetski odnos: zanimanje za živali na umetniški in simbolni ravni;
- utilitarni odnos: zanimanje za materialno vrednost živali;

- dominionistični odnos (gospodovalni): interes za kontrolo in gospodovanje nad živalmi;
- negativistični odnos: izogibanje živalim zaradi nezanimanja, strahu ali zgolj zato, ker jih pač ne marajo. (Fakin, 2012)

## 2.3 Čustva

Čustva določajo kakovost našega življenja. Prisotna so v vseh odnosih, za katere skrbimo. Čustva so za nas lahko dobra ali pa nam zelo škodijo. Čustvo je zgrajeno iz prepleta fizioloških, vedenjskih in kognitivnih odzivov na dražljaje. Tudi strah in gnus sta čustvi. (Rupnik, 2012)

### 2.1.1 Delitev čustev

Različni avtorji čustva razvrščajo na različne načine.

Rice (1998; povzeto po Marjanovič Umek, Zupančič, 2004) deli čustva glede na učinek in rezultat čustvenih stanj na:

- pozitivna čustva (zadovoljstvo, radost, naklonjenost, ljubezen ...),
- stanja zavrtosti (zaskrbljenost, anksioznost, strah, žalost, krivda, gnus ...) in
- sovražna stanja (jeza, sovraštvo, ljubosumje ...).

Plutchik je v svoji teoriji čustva ločil na (v Tomažič, 2009):

- osnovna čustva: prirojena (se pojavljajo kmalu po rojstvu) in univerzalna (pojavljajo se v vseh kulturah); njihova glavna funkcija je prilagoditev organizma z namenom, da prebrodi temeljne probleme preživetja;
- sestavljena čustva: pojavijo se pozneje v življenju in so bolj odvisna od družbeno-kulturnih vplivov; lahko so diade (iz dveh osnovnih čustev) ali triade (sestavljene iz treh osnovnih čustev).

### 2.1.2 Razvoj čustev

Na razvoj čustev pri otroku vplivajo številni dejavniki, med njimi je najpomembnejše okolje. Med odraščanjem otroci svoja čustva dobro razumejo in se jih zavedajo. Izkušnje v življenju jim pomagajo, da lažje razumejo zapletene situacije, v katerih so se znašli, kar se začne že v zgodnjem otroštvu in se nadaljuje celo življenje.

V neki situaciji otroci lahko doživljajo več čustev hkrati in se s tem učijo čustva nadzirati. Pri otrocih, ki živijo v socialno šibkejših družinah, je njihov čustveni razvoj upočasnen.

Čustva pri otroku vzbudijo domišljijo, usmerjajo njegove misli, pozornost in ga pripravijo na reagiranje. Če otrok pridobi veliko čustvenih izkušenj, vzpostavlja osnovne strukture svojega značaja, izoblikuje lastna pričakovanja ter je odzivnejši pri izbiri teženj, ki oblikujejo njegovo prihodnost in vedenje.

### 2.1.3 Razvoj čustev pri otrocih

Od 3. do 6. leta: v tem obdobju se otrok uči prepoznati in razumeti osnovna in nekatera kompleksna čustva. Skozi situacije se otrok uči nadzirati čustva, spoznavati med seboj povezana in nasprotna čustva, razume pa jih šele okrog sedmega leta starosti. Otrok se že v tej starosti zaveda, da lahko nekatera čustva, ki jih doživi, zadrži samo zase (Marjanovič Umek, Zupančič, 2004).



Čustva, kot so jeza, strah, veselje in žalost, se pojavljajo v prvih 8. mesecih otrokove starosti, ob odraščanju pa se neprestano razvijajo in izpopolnjujejo. Otrok tudi spozna, da se čustva lahko prenašajo iz ene v drugo situacijo (Hakansson, 2010, v Kopše 2015).

Od 6. do 12. leta: čustveni in socialni razvoj otroka se nadaljujeta, zato je razumevanje, izražanje in doživljanje čustev v tem obdobju bolj jasno. Čustva so dokaj nestabilna, vendar jih je otrok zmožen veliko bolj nadzirati. Čustva so jasnejša, saj se otrok ne osredotoča več samo nase, ampak je pozoren tudi na širšo okolico (Marjanovič Umek, Zupancič, 2004).

V tem obdobju se je otrok pripravljen na stres odzvati hitro in učinkovito. Otrok v tem obdobju bolje razume, zakaj ga je določena situacija privedla do določenega odziva, ter razume, da se čustvo lahko pojavlja v različnih oblikah (bolj, manj jezni).

V tem obdobju otrok bolje nadzira čustva in redkeje izraža neprimerne čustvene odzive. Otrokovo negativno čustvovanje lahko razberemo na podlagi obrazne mimike in gibalnega nemira (Zupancič, 1999, povzeto po Kopše).

Od 12. do 18. leta: mladostniki tako kot mlajši utemeljujejo osnovne razloge za čustva. Za razliko od mlajših pa razumejo, da je doživljanje povezano s posameznikovim ugodjem ali neugodjem. Vedo, da se ljudje na čustva odzovejo s telesnimi izrazi, dejavnostmi in značilnim mišljenjem. Razumejo, zakaj se ljudje pretvarjajo, in so pozorni na razlike med posamezniki. Mladostnik že razume, da v določeni situaciji lahko hkrati doživlja dve različni čustvi.

Največje spremembe v razumevanju čustev se kažejo na prehodu iz otroštva v mladostništvo. (Smrtnik Vitulić, 2004)

#### 2.1.4 Strah

Marks pravi, da je strah normalen odziv na resnično ali namišljeno nevarnost (1969, v Tomažič, 2009). Sestavljajo ga zunanje vedenjsko izražanje, notranje občutenje in fiziološke spremembe.

Strah je čustvo, ki opozori na zaznano nevarnost. Zaznana nevarnost je lahko zunanja, realna, lahko pa tudi namišljena. Strah ima pomembno prilagoditveno funkcijo. Kljub temu je to neprijetno čustvo, ki ga doživljamo kot bolečega in negativnega. Strah ima funkcijo samozaščite, podobno kot jeza.

#### **Kako prepoznati strah**

Znake, po katerih prepoznamo strah z obraza, opiše Ekman (2003, v Rupnik, 2012):

- močno dvignjene zgornje veke in rahlo napete spodnje;
- visoko in navznoter dvignjene obrvi;
- sproščena spodnja čeljust in raztegnjene ustnice vzvratno v horizontalni ravnini.

Lahko se pojavijo tudi hitrejša in globlja dihanja, potenje, tresenje, hladnejše roke in povečana napetost mišic rok in nog.

#### **Kaj je fobija**

Pri otrocih je fobija izrazit, vztrajen, pretiran in nerazumen strah, ki ga predvsem sproži pričakovanje določenega objekta ali situacije. Pri otrocih so najpogostejše fobije na kri, živali, zaprte prostore in letenje. O fobiji pri otrocih govorimo, če strah traja najmanj 6 mesecev in močno poseže v vsakodnevno življenje otroka.

## **Delitev fobij**

DSM-IV razlikuje med štirimi prevladujočimi kategorijami specifičnih fobij:

- fobije pred živalmi (npr. fobije pred pajki, fobije pred kačami);
- fobije pred naravnimi pojavi (npr. fobije pred grmenjem, temo);
- fobije pred krvjo, injekcijo in rano (npr. fobije pred zobozdravniki);
- situacijski tip fobij (npr. klavstrofobija) (cit. v Merckelbach in Muris, 2001).

Specifične fobije so pogosteje diagnosticirane pri ženskah kot pa pri moških. To še posebno velja za fobije pred živalmi.

Otroške strahove in fobije prepoznamo po značilnih kognitivnih (npr. misel na strah), fizioloških (npr. povečanje srčnega utripa na minuto, spremembe v dihanju) in vedenjskih znakih (npr. toga drža) (Rupnik, 2012).

### **2.1.5 Gnus**

Med osnovna čustva prištevamo tudi gnus. Ko opazimo nekaj, kar namiguje na bolezen oziroma okužbo, se v nas vzbudi gnus. Takrat se v nas vzbudi želja po umiku od te stvari ali človeka (Štajner, 2018). Že Darwin je gnusu pripisoval pomembno vlogo pri ohranjanju vrste in evoluciji. V delu *The Expression of the Emotions in Man and Animals* je gnus definiral kot nekaj odbijajočega, kar je prvotno v povezavi z okusom, ki ga občutimo ali si ga predstavljamo v živo, in drugotno povzroča podobne občutke preko čutil za voh, otip ali celo vid (Rozin, Haidt in McCauley, 2000; v Rupnik 2012). Navadno je asociiran s pojmi, kot so: nečistoča, neužitno, infekcijsko, krvavo. Strah pred okužbo, pred insekti, odpadnim materialom in drugimi dejavniki, ki porušijo naravni red, lahko spodbudi gnus. V tem primeru gnus izhaja iz procesa sklepanja na podlagi zaznavne izkušnje. Na primer vedenje, da so insekti v preteklosti povzročali kugo, lahko pripelje do občutenj odpora in gnusa do insektov, ki sicer niso škodljivi. Gnus se je evolucijsko razvil kot odziv na neužitno hrano, ki bi lahko škodila organizmu. Tako ljudje na primer še danes kažejo gnus v stiku s pokvarjenim mlekom ali okuženim mesom (Gnus, Wikipedia, 2022).

Varovanje pred strupenimi stvarmi, ki se jim nagonsko umikamo, je torej osnovna naloga gnusa. Gnus se lahko pojavi tudi takrat, ko smo nečesa naveličani (Štajner, 2018).

### **Kako prepoznati gnus**

V nadaljevanju predstavlja znake, po katerih prepoznamo gnus z obraza (Ekman, 2003; Štajner, 2018):

- namrščijo se obrvi;
- naguba se čelo;
- uboči se jezik;
- zgornja in spodnja ustnica sta dvignjeni;
- nosnice so dvignjene, pojavijo se gube ob straneh nosu;
- gube se razširijo od nosnic navzdol čez vogale ustnic in naredijo obliko obrnjenega U.

### **2.1.6 Strah in gnus pred živalmi**

Bjerke in Østdahl (2004, v Rupnik 2012) sta ugotovila, da imajo ljudje največkrat radi majhne živali, kot so ptiči, veverice, psi itd., ter imajo odpor do nevretenčarjev, netopirjev, podgan in miši. Manj popularne vrste so bile zanimivejše moškimi, majhne živali pa ženskam. Podobne razlike med spoloma (večji strah je pri ženskah) so bile prav tako zabeležene v zvezi s strahom pred mesojedimi plenilci. To pomeni, da bi morale ženske izražati večji strah pred fobičnimi živalmi in primerjavi z moškimi (Rupnik, 2012).

Davey (1992, v Tomažič, 2009, Prokop in Tunnicliffe, 2008) je opredelil tri poti, preko katerih bi lahko določene živali pridobile status spodbujevalca gnusa in posledično postale pomembne za strah:

- a) živali, ki imajo posredno ali neposredno povezavo s širjenjem bolezni ali okužbe (npr. netopirji);
- b) živali, ki imajo lastnosti, podobne primarnemu dražljaju gnusa, kot je sluz (npr. kače, polži, deževniki);
- c) živali, ki jih povezujemo z umazanijo, boleznijo ali okužbo.

Strah spremljajo tudi različni miti. Poznamo različne mite o pajkih in netopirjih, ki lahko negativno vplivajo na učenčev odnos do teh živali. Davey (1992) pravi, da so pajki še posebno pomembni, saj se jih domnevno bojita ena od treh žensk in en od štirih moških (Rupnik, 2012).

Raziskovalci so ugotovili, da informacije, povezane z gnusom, vplivajo na zvišanje stopnje gnusa do določene živali, hkrati pa vplivajo na zvišanje strahu do te živali. Enako so opazili v primeru informacij, povezanih s strahom (Gnus, Wikipedia, 2022).

Raziskave so pokazale, da se otroci učijo prek opazovanja čustev drugih ter prek verbalno izraženih informacij. Preden neko žival spoznajo, do nje nimajo posebej izraženih čustev (Gnus, Wikipedia, 2022).

## 2.4 Model učenja o živalih z izkušnjo

Pri predstavitvi živali v razredu sva uporabili model učenja o živalih z izkušnjo, ki jo je razvil Rudi Ocepek (2012). Ključno pri tem modelu je učenčeva neposredna izkušnja z vsemi možnimi čuti. V nadaljevanju predstavlja korake modela.

### Uvodna navodila

Najprej učencem posredujemo kratka in jasna navodila, ki so podprta z zgledom. Pri tem smo pozorni na varnost učencev in živali. Učenci se morajo za nekaj časa umiriti in žival samo gledati in poslušati. Ko so učenci ustrezno pripravljeni, jim dovolimo stik z živalmi.

### Doživljanje

a) Učencem omogočimo, da živali spoznavajo samostojno. Medtem jih opazujemo in ugotavljamo njihove predstave, znanje in odnos. Pozorni smo tudi na morebitne predsodke učencev.

b) Nato sledi vodeno doživljanje, v katerem pozornost učencev usmerimo na tisto, česar sami niso opazili, in jim pomagamo, da presežejo predsodke. Ob koncu vodenega doživljanja živali umaknemo.

### Povzemanje

Učencem damo odmor, da o doživetem razmislijo. V pogovoru jim pomagamo urediti in povzeti z izkušnjo pridobljena spoznanja. Zaključke lahko nadgradimo s teoretičnimi vsebinami. Pri povzemanju doživetega bi prisotna žival motila, saj bi s svojo bližino in aktivnostjo preusmerjala učence iz miselnega v čutno-čustveni svet.

### 3 RAZISKOVALNI DEL

#### 3.1 Metodologija

Pri raziskovalni nalogi sva uporabili anketni vprašalnik, ki sva ga izvedli pred in po stiku z živaljo v tisti skupini, ki je bila stika deležna (eksperimentalna skupina učencev 2. in 7. razreda). V kontrolni skupini sva prav tako izvedli anketiranje dvakrat v časovnem obdobju meseca in pol. Anketiranje kontrolne skupine je potekalo v istem času (isti dan) kot testiranje eksperimentalne skupine.

V času med anketiranjem, približno mesec dni po prvem anketiranju, sva eni skupini 2. in 7. razreda predstavili živali v šolskem terariju, posneli učence med predstavitvijo in tako prepoznali njihova čustva do živali.

Po približno dveh tednih sva ponovno anketirali učence 2. in 7. razreda. S primerjavo rezultatov anketnih vprašalnikov sva ugotavljali, ali se je njihov odnos do živali spremenil.

V tabeli 1 je predstavljen potek anketiranja in predstavitev v posameznih skupinah.

Tabela 1: Časovnica anketiranja in predstavitev

Skupina	1. anketiranje	Predstavitve	2. anketiranje
2. r. – eksperimentalna skupina	19. 12. 2022	20. 1. 2023	30. 1. 2023
2. r. – kontrolna skupina	19. 12. 2022	/	30. 1. 2023
7. r. – eksperimentalna skupina	23. 12. 2022	18. 1., 25. 1. 2023	13. 2. 2023
7. r. – kontrolna skupina	16. 12. 2022	/	13. 2. 2023

##### 3.1.1 Opis vzorca raziskave

V raziskavo sva vključili učence iz 2. in 7. razreda.

Tabela 2: Vzorec učencev, vključenih v raziskovalno nalogo

	S predstavitvijo (eksperimentalna skupina)		Brez predstavitve (kontrolna skupina)	
	2. razred	7. razred	2. razred	7. razred
Fantje	6	12	10	12
Punce	7	11	11	12

### 3.1.2 Opis merskega instrumenta

#### Uvodna anketa

Uvodno anketo sva izvedli nekaj tednov pred izvedbo predstavitve. Z anketo sva zbrali podatke o tem, kako učenci dobro poznajo šolske živali in kakšen odnos imajo do njih. Vprašali pa sva jih tudi o njihovih domačih živalih in koliko so vključeni v oskrbo domačih živali. Ti podatki so nama prišli prav, potem ko sva jih lahko primerjali s podatki zaključne ankete.

#### Zaključna anketa

Zaključno anketo sva izvedli dva tedna po predstavitvi. V drugi anketi naju je zanimalo predvsem, ali se je po predstavitvi njihov odnos do živali v šolski avli kaj spremenil. Dobljene podatke sva na koncu primerjali s prvo anketo ter med eksperimentalno in kontrolno skupino.

#### Videoposnetki

Učencem 2. a in 7. a razreda sva pripravili predstavitev šolskih živali (mongolska puščavska podgana, vietnamski paličnjak, voščena rega, rdečevratka). Predstavitve sva posneli, da sva lahko prepoznali njihove občutke (strah, gnus, veselje, nezanimanje, odpor ...).

### 3.1.3 Opis postopka zbiranja podatkov

Obe anketi sva izdelali v aplikaciji 1ka. V njej sva tudi delno analizirali podatke. Z učenci 2. razreda sva anketiranje opravili individualno, da sva se izognili težavam z branjem. Učenci 7. razreda pa so anketo reševali sami.

### 3.1.4 Obdelava podatkov

Za obdelavo podatkov sva uporabili aplikacijo Excel, kjer sva oblikovali preglednice in grafe. Iz dobljenih podatkov sva izračunali povprečne vrednosti in podatke pretvorili v odstotke.

### 3.1.5 Opis živali za predstavitev in priprava na predstavitev v razredu

Kot sva že omenili, sva dvema razredoma pripravili predstavitev živali, ki jih imamo v šolski avli. V nadaljevanju predstavljava nekaj značilnosti teh živali. V raziskovalni nalogi in v anketi sva za mongolsko puščavsko podgano uporabili izraz podgana, za voščeno rego izraz žaba, za vietnamskega paličnjaka izraz paličnjak in za rdečevratko izraz želva.

#### Voščena rega (*Litoria caerulea*)



Slika 1: Voščena rega (foto: N. Habjan)

Voščena rega običajno prebiva v nižavjih. Najdemo jo v krošnjah dreves blizu močvirij in travnikov v Avstraliji in Novi Gvineji. Ta vrsta žab je zelo mirna in vajena človeka, saj jih v

Avstraliji pogosto najdejo tudi na okenskih policah in hišah. Tja jih po navadi privabijo žuželke, ki so tudi njihova hrana.

#### Osnovni podatki:

Voščena rega je večja od večine avstralskih žab, v dolžino lahko preseže tudi do 10 cm, njena povprečna velikost je 4–5 cm. V ujetništvu lahko doseže tudi do 16 let. Voščena rega je lahko aktivna ponoči in podnevi. Zanimivo pa je, da se samci lahko ponoči tudi oglašajo.

#### Zunanost:

Obarvanost voščene rege je odvisna od temperature in okolja, v katerem živi. Na predelu hrbta je lahko obarvana vse od rjave, sivo rjave pa do živo turkizne zelene barve. Občasno se ji lahko na predelu hrbta pojavijo nepravilno oblikovane bele pege. Samce voščene rege prepoznamo po tem, da imajo pod vratom sivkasto nagubano golšo, samice pa prepoznamo po tem, da so na tem delu telesa bele barve. Oba spola imata spodnji del prekrit z belo barvo in hrapavo kožico.

#### Razmnoževanje:

Voščena rega se pari med aprilom in junijem. V času razmnoževanja je tako kot večin drugih dvoživk vezana na vodo. Pred parjenjem se samci oglašajo in jih lahko slišimo nekaj kilometrov daleč. V mrestu voščene rege je okoli 900 jajčec. Premer mresta je okoli 2–3 cm in je pritrjen na vodno rastlinje. V desetih dneh pa se paglavci razvijejo.

#### Prilagoditve:

Njeni kraki so kratki in robustni, konice prstov pa ima zaobljene in lepljive, da se lahko z njimi oprime praktično vsake površine. Prsti prednjih krakov so malo manj zaraščeni s plavalno kožico kot pa zadnji kraki. Ima varovalno zeleno barvo, saj se z njo zlije z okoljem in se krije pred plenilci (*Litoria caerulea* – voščena rega, b. d.).

### **Mongolska puščavska podgana (*Meriones unguiculatus*)**



Slika 2: Mongolska puščavska podgana (foto: N. Habjan)

Mongolska puščavska podgana prebiva v puščavah in stepah, kjer raste malo trave in grmovja. Živi v visokogorju Mongolije, v južni Sibiriji in severni Kitajski, kjer je povprečna letna temperatura 20 °C. Tam so zime zelo hladne in suhe, poletja pa vroča, kjer dosežejo tudi do 50 °C.



#### Osnovni podatki:

Samica mongolske puščavske podgane tehta 70–100 g. Samec pa tehta 52–133 g. Njihova dolžina telesa je 100–120 mm. Njihova dolžina repa lahko doseže tudi do 120 mm. Mongolske puščavske podgane živijo 1–2 leti. Lahko pa živijo tudi do 6 let. V divjini je njihova povprečna življenjska doba 3–4 mesece.

#### Zunanost:

Mongolska puščavska podgana ima na koncu repa čopek iz temnejših dlak. Glavo ima široko in kratko, na smrčku pa ima dolge dlačice. Oči ima črno bleščeče in okrogle, nameščene pa so precej na straneh, da ima široko vidno polje. Njeni uhlji so majhni, okrogli in položeni rahlo nazaj.

#### Razmnoževanje:

Samice mongolskih puščavskih podgan so breje 21–28 dni. Število mladičev v leglu je 1–12. Mladiči tehtajo od 2,5 do 3 g. Dojijo se do starosti 23–30 dni. Mladiči oči odprejo, ko so stari 18–23 dni, ušesa pa pri starosti 5 dni.

#### Prilagoditve:

Mongolska puščavska podgana mora biti na življenje v puščavah in stepah dobro prilagojena. Na pomanjkanje vode je prilagojena tako, da z vodo varčuje in jo zbira v celicah. Zanimivo je, da njihovi zobje rastejo ves čas in z njimi zlahka drobijo trda semena in drugo rastlinsko hrano. Noge imajo prilagojene tako, da z njimi skačejo in bežijo pred plenilci (npr. kače, ujede) (Mongolska puščavska podgana, Wikipedia, 2022).

#### **Vietnamski paličnjaki (*Medauroidea extradentata*)**



Slika 3: Vietnamski paličnjak (foto: N. Habjan)

Vietnamski paličnjaki živijo v grmovju v azijskih gozdovih, kjer so težko opazni, saj so dolgi in podobni vejicam.

#### Osnovni podatki:

Vietnamski paličnjak je velik od 7 do 11 centimetrov. Njihova življenjska doba 1–2 leti. Razširjeni so v južnem Vietnamu, najdemo jih v gozdovih in grmovnih predelih.

#### Zunanjost:

Samice so rjave barve, njihovo telo je debelejše, na glavi pa imajo dve izboklini. Samci so manjši, tanjši in temnejši ter nimajo rogov na glavi. Zaradi načina razmnoževanja, ki je partenogeneza, so samci te vrste zelo redki.

#### Razmnoževanje:

Razmnožujejo se nespolno. To pomeni, da za razmnoževanje niso potrebni samci, saj samičke same nadaljujejo vrsto. Samci vietnamskega paličnjaka so veliko manjši in vitkejši od samic. Imajo nepopolno preobrazbo, kar pomeni, da z levitvami ličinke rastejo in z zadnjo levitvijo tudi spolno dozori. Jajčeca so podobna iztrebkom insektov.

#### Prilagoditve:

Njihova najbolj znana prilagoditev na življenjsko okolje je, da je njihova telesna oblika podobna obliki posušenih vejic. Eden od obrambnih mehanizmov je tudi, da odvržejo noge, ki se jim pri naslednji levitvi spet zarastejo. Zanimivo je, da če imajo vietnamski paličnjaki veliko hrane, se tudi hitreje množijo, naenkrat jih je lahko več sto (Petkovšek, 2021, Vietnamski paličnjak (*Medauroidea extradentata*), b. d.).

#### **Rdečevratka (*Trachemys scripta elegans*)**



Slika 4: Rdečevratka (foto: N. Habjan)

Rdečevratka izvira iz ZDA in Srednje Amerike, od tam pa se je razširila po celem svetu. Včasih jo najdemo tudi v bajerjih, jezercih, mlakah ali drugih vodah, saj so jo tja prinesli lastniki, ki so se je naveličali. Idealna temperatura za njihovo bivanje je 24–30 °C. Ob zimskem času se zarijejo v blato in zapadejo v mirovanje, kar pomeni, da hibernirajo.

#### Osnovni podatki:

Samci rdečevratke zrastejo do 20 cm, samice rdečevratke pa lahko dosežejo tudi do 30 cm. Povprečna življenjska doba rdečevratke je 40 let.

#### Zunanjost:

Rdečevratke zelo hitro rastejo. Samica in samec rdečevratke se razlikujeta po velikosti. Samec je manjši in ima krajši rep ter dolge kremplje na sprednjih nogah. Pri mladiču rdečevratke je hrbtni ščit strehast in svetleče zelen. Trebušni ščit je rumeno obarvan in ima črne obročke. V starejšem obdobju ta vzorec izgine, ostane le na spodnjem delu hrbtne in trebušne dela oklepa. Prav tako se barva ohrani na predelu vrata. Na glavi in vratu imajo rdečo liso, po kateri so bile poimenovane.



### Razmnoževanje:

Samice dosežejo spolno zrelost, ko so velike približno 16 cm, samci pa pri 9 do 10 cm telesne dolžine. Dokler ne dosežejo te dolžine, ostanejo samičke neplodne. Spolno zrele samce prepoznamo po podaljšanih krempljih na sprednjih nogah. Samice dosežejo spolno zrelost pri približno 16 cm, samci pa pri 9 do 10 cm telesne dolžine. Dokler ne dosežejo te dolžine, ostanejo samičke neplodne. Spolno zrele samce prepoznamo po podaljšanih krempljih na sprednjih nogah. Odlaganje traja nekaj minut, samica pa odloži od 5 do 22 jajčec. Čas razvoja je zelo odvisen od zunanjih dejavnikov. Običajno razvoj traja od 60 do 80 dni.

### Prilagoditve:

Samec rdečevratke ima na sprednjih nogah dolge kremplje, da lahko lažje spleza na samičkin oklep v času parjenja. Če je pozimi temperatura vode visoka, postane želva dejavna in se giblje po dnu. Če ostane temperatura nizka, želve otrpejo in mirujejo (Galien, 2011, Blaznik, Kores, 2020).

### 3.1.6 Priprava na predstavitev



Slika 5: **(a)** Predstavitev rdečevratke učencem sedmega razreda **(b)** Predstavitev voščene rege učencem sedmega razreda (foto: B. Vevar)



Slika 6: Predstavitev rdečevratke učencem drugega razreda (foto: J. Jeklar)



Slika 7: Predstavitev vietnamskega paličnjaka učencem drugega razreda (foto: J. Jeklar)

### Potek učne ure

Del učne ure	Učitelj	Učenci
Uvodna motivacija - predstavitev - pravilen stik z živalmi	Predstaviva se in seznaniva učence z namenom učne ure. Učence najprej posedeva v krog. Učencem pokaževa, kako pravilno rokovati z živalmi (odprte dlani, sedimo na tleh, ker je to bolj varno za žival, počasni gibi, zbranost). Učence seznaniva, da bo učna ura posneta, kar je namenjeno le zbiranju podatkov za namene raziskovalne naloge. Učence povabiva, da globoko	Poslušajo predstavitev in pokažejo, kako pravilno rokovati z živalmi.  Poslušajo navodila za umirjanje.

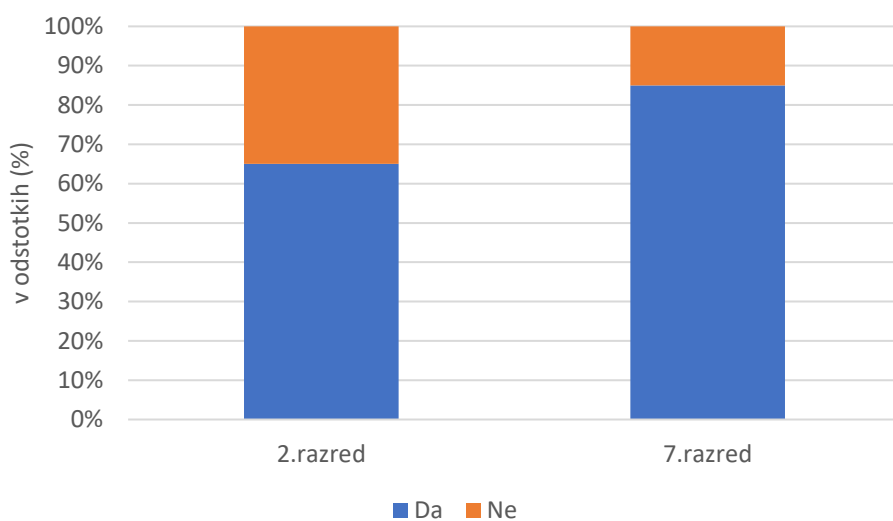
	v dihnejo in se v sebi umirijo.	
Jedro učne ure: - doživljanje živali	<p>Ko se učenci umirijo, jim poveva, na kaj morajo paziti ob stiku s to živaljo (pri žabi opozoriva na mokre roke, pri podgani in pri paličnjakih na krempljce, pri želvi na močne čeljusti).</p> <p>Najprej učencem omogočiva stik z želvo, nato s podgano, nato z žabo in nazadnje s paličnjaki. Ko prineseva žival v razred, jim dava možnost, da se najprej živali dotaknejo ter jo pobožajo. Potem jim omogočiva, da žival primejo v roke. Ob tem jih opozoriva, na kaj morajo biti še posebej previdni pri rokovanju s to živaljo. Če se kdo živali zelo boji, ga poskuša pomiriti tako, da mu govori besede, ki otroka pomirijo (ob tej živali se lahko počutiš varno, nič hudega se ti ne more zgoditi).</p>	<p>Učenci poslušajo navodila.</p> <p>Doživljajo živali z vsemi čuti. Premagujejo predsodke in se zavejo lastnih občutij.</p> <p>Prek čutil učenci občutijo, ali je žival gladka, sluzasta, dlakava ...</p>
Zaključek	<p>Žival umakneva.</p> <p>Učencem po predstavitvi vsake živali postaviva nekaj vprašanj:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Kaj ste občutili ob stiku z živaljo?</li> <li>- Kaj vas je presenetilo?</li> <li>- Kakšna je telesna temperatura živali?</li> <li>- S čim je žival pokrita?</li> <li>- Kaj vas o živali zanima?</li> </ul> <p>Na koncu učne ure se učencem zahvaliva za sodelovanje.</p>	Učenci odgovarjajo na vprašanja.

## 3.2 Rezultati

### 3.2.1 Analiza anketnih vprašalnikov

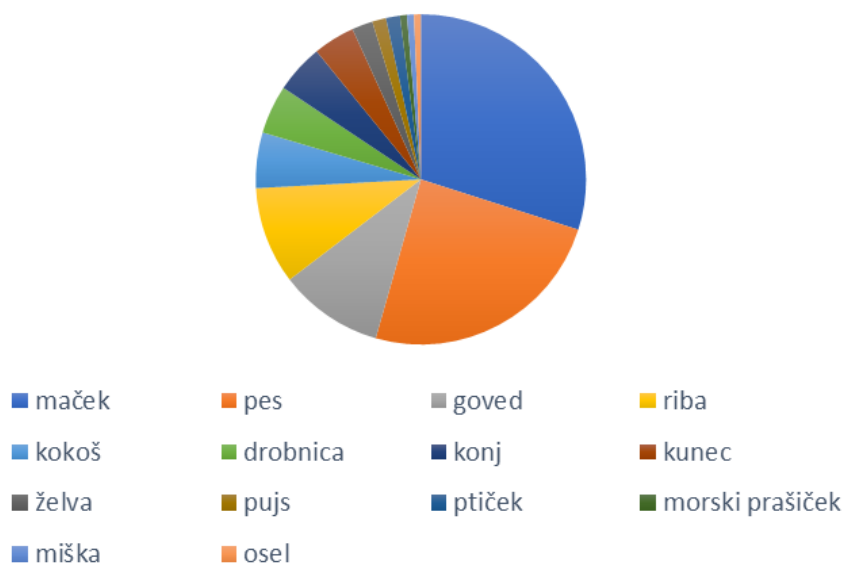
V anketi je sodelovalo 81 otrok, 34 otrok iz 2. razreda in 47 otrok iz 7. razreda.

Reševali so dve anketi. Znotraj razreda sva jih razdelili na dve skupini. 2. a in 7. a razred so bili deležni predstavitve živali – eksperimentalna skupina, 2. b in 7. b razred pa nista imela predstavitve, da smo dobili kontrolno skupino.

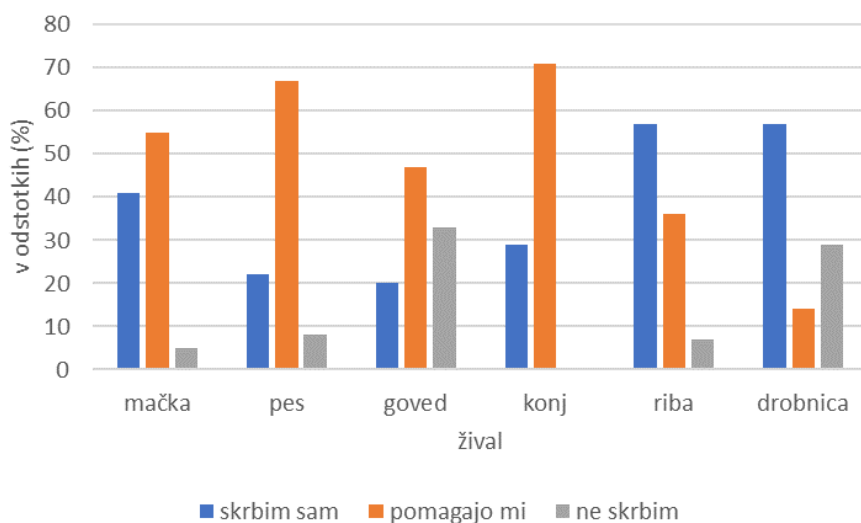


Graf 1: Delež otrok po razredih, ki imajo/nimajo doma domačih živali.

V 2. razredu ima doma domače živali 22 otrok od 34, v 7. razredu ima doma domače živali 40 otrok od 47. Najpogostejša domača žival je mačka, sledi ji pes, nato govedo, ribe, kokoši.



Graf 2: Najpogostejše domače živali, ki jih imajo otroci doma.

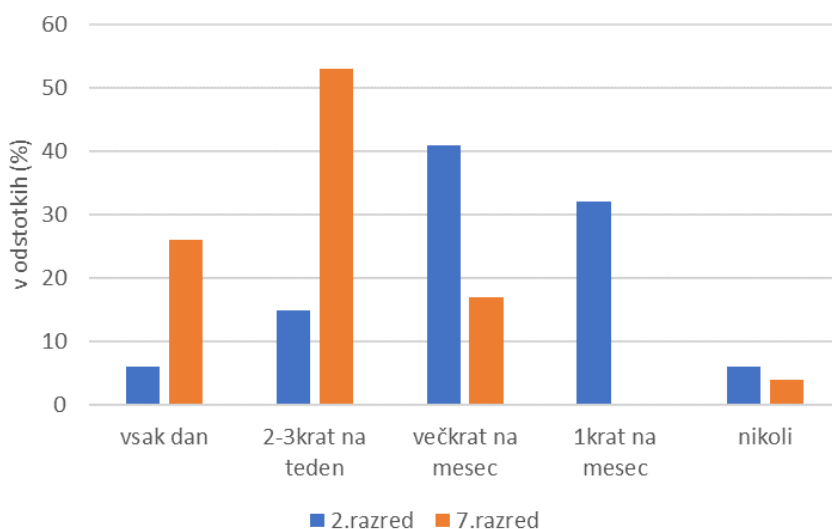


Graf 3: Način skrbi za živali, ki jih imajo otroci doma.

Zanimalo naju je, za katere živali učenci skrbijo sami in pri katerih potrebujejo pomoč. Graf 3 nam pove, da največ otrok samostojno skrbi za ribe, drobnico in mačke. Riba in mačka sta majhni živali in za njih otroci lažje skrbijo. Pri skrbi za konja in psa jim veliko pomagajo drugi. Te živali so velike in je zanje težje samostojno skrbeti. Konj in pes potrebujeta tudi več oskrbe kot riba in mačka. Pri skrbi za govedo so otroci najmanj samostojni. Pri skrbi za drobnico so nekateri otroci samostojni, nekateri pa najmanj samostojni.

Z raziskovalno nalogo sva želeli ugotoviti, ali otroci, ki imajo doma domače živali, pogosteje obiščejo živali v šolski avli. Ugotovili sva, da med otroki, ki imajo doma domače živali, in otroki, ki doma nimajo domačih živali, ni bistvene razlike.

Želeli sva ugotoviti, kateri razred obišče živali pogosteje oziroma ali je kakšna razlika v obiskovanju živali med učenci 2. in 7. razreda.

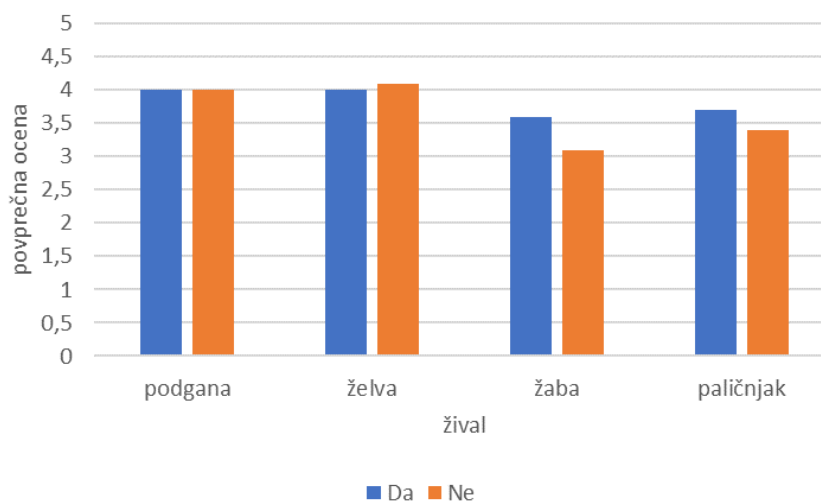


Graf 4: Delež otrok po razredih glede na to, kako pogosto obiskujejo živali v šolski avli (pred stikom).

Iz Graf 4 razberemo, da 79 % otrok 7. razreda dnevno ali nekajkrat tedensko obišče živali v šolski avli, medtem ko to počne le 21 % otrok 2. razreda.

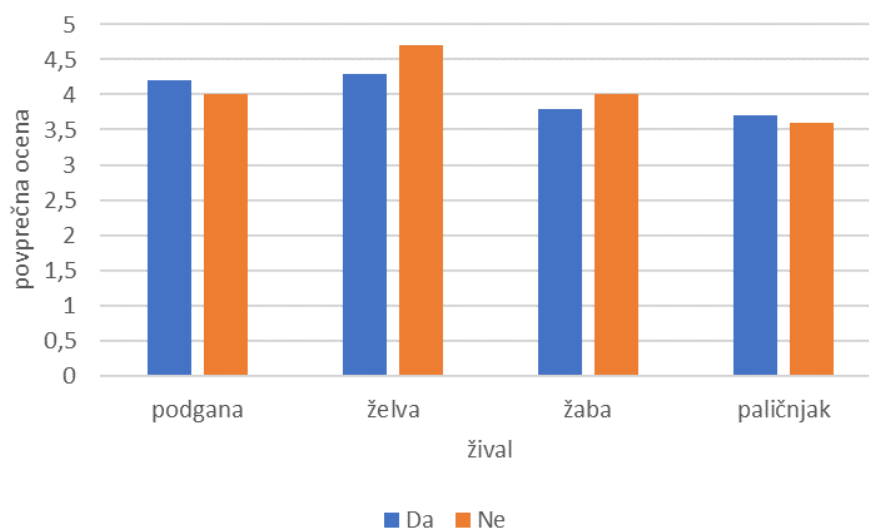
Zanimalo naju je, koliko so učencem všeč živali v šolski avli. Prosili sva jih, da so jih ocenili s številkami od ena do pet, pri čemer je 1 pomenilo *žival mi sploh ni všeč*, 5 pa *žival mi je zelo všeč*.

Pred predstavitvijo so otroci vse živali ocenili z visokimi ocenami. Podgana so povprečno ocenili s 4,2, želvo s 4,4, žabo s 4 in paličnjaka z oceno 4,2.



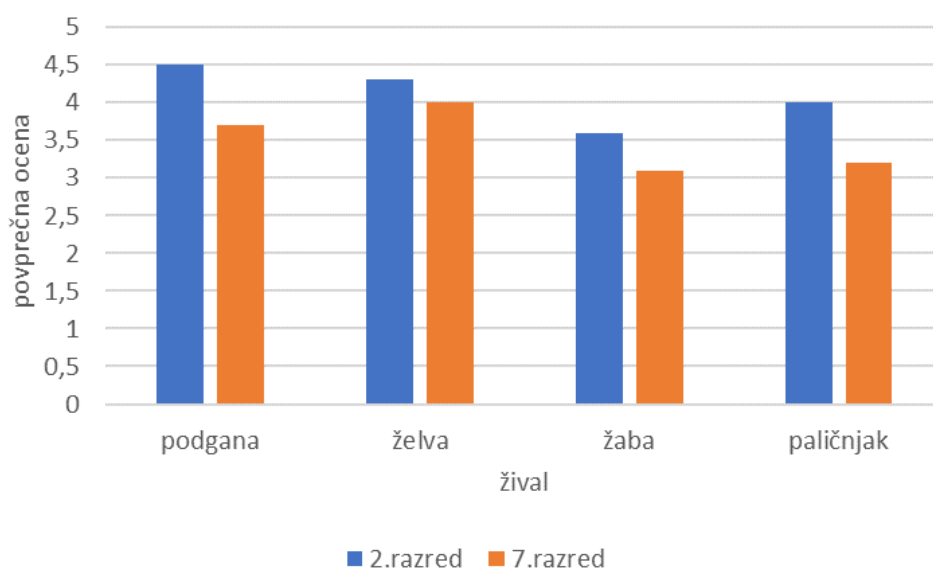
Graf 5: Povprečna ocena všečnosti živali pri otrocih, ki so/niso bili deležni predstavitve (po predstavitvah).

Po mesecu in pol smo obe skupini učencev anketirali ponovno. Iz Graf 5 razberemo, da so učenci po predstavitvi živali ocenjevali z nižjimi ocenami. Otroci, ki so bili deležni predstavitve živali, so za žabo in paličnjaka podali boljše ocene v primerjavi z otroki, ki niso bili deležni predstavitve živali.



Graf 6: Povprečna ocena všečnosti živali pri otrocih, ki imajo/nimajo doma domače živali.

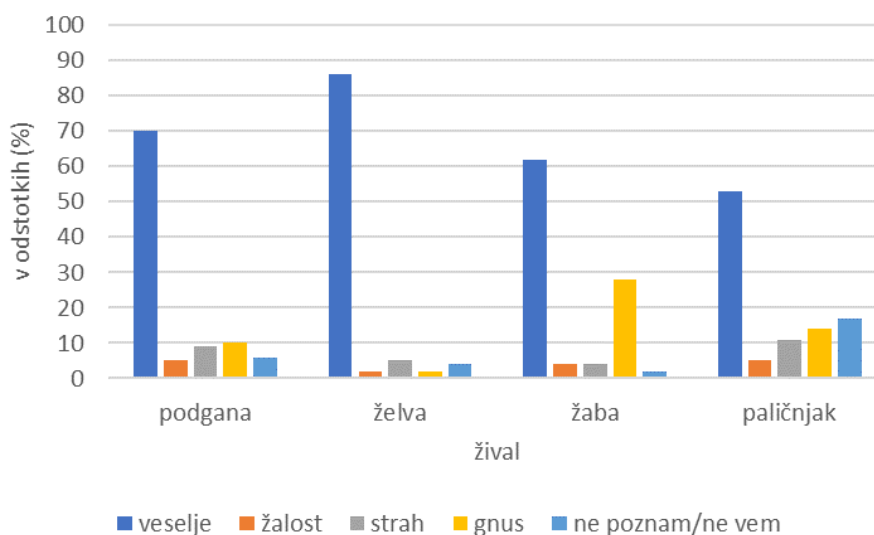
Iz Graf 6 razberemo, da so otroci, ki imajo doma domače živali, podgana in paličnjaka ocenili z višjo številko. Otroci, ki doma nimajo domačih živali, so želvo in žabo ocenili z višjo številko kot otroci, ki doma imajo domače živali.



Graf 7: Povprečna ocena vsečnosti živali pri otrocih 2. in 7. razreda (po stiku)

Iz Graf 7 razberemo, da so otroci 2. razreda vse živali ocenili z višjo oceno kot učenci 7. razreda. Otroci 2. razreda so z najvišjo oceno ocenili podgana, otroci 7. razreda pa so z najvišjo oceno ocenili želvo. Oba razreda sta z najnižjo oceno ocenila žabo.

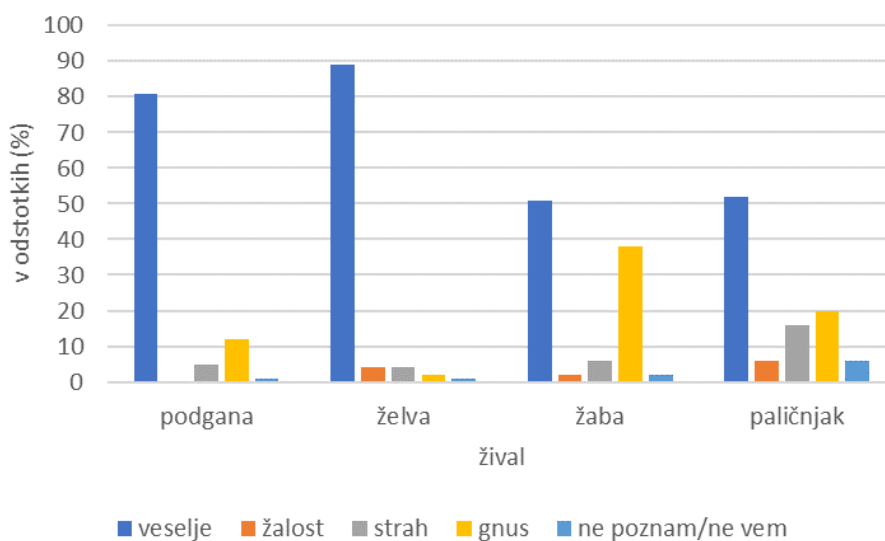
V nadaljevanju naju je zanimalo, s kakšnimi občutji menijo, da bi se srečali učenci, če bi prišli v stik z živalmi v šolski avli.



Graf 8: Občutki otrok do živali pred predstavitvijo živali

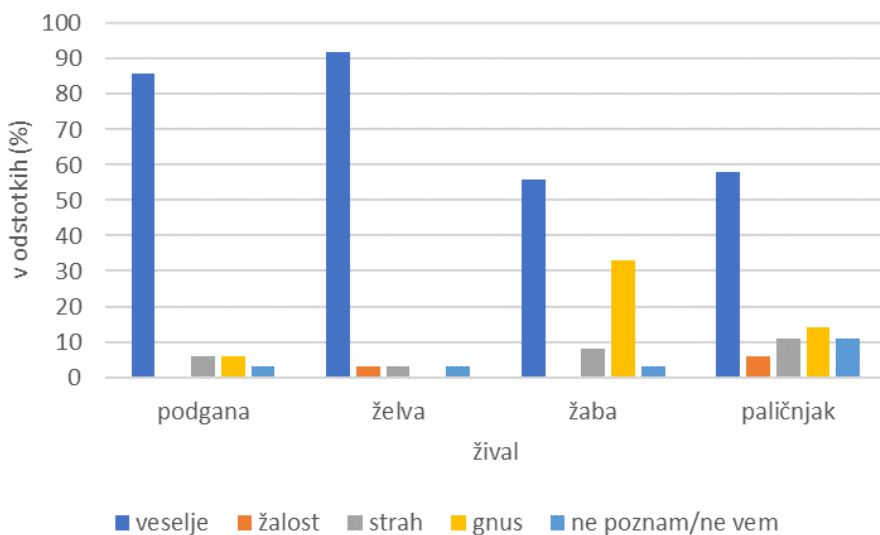
Iz Graf 8 razberemo, da največ otrok meni, da bi ob stiku z želvo občutili veselje. Gnus je največ otrok označilo pri žabi. Paličnjaka nekateri, večinoma mlajši še niso poznali.





Graf 9: Občutki otrok do živali po predstavitvi živali

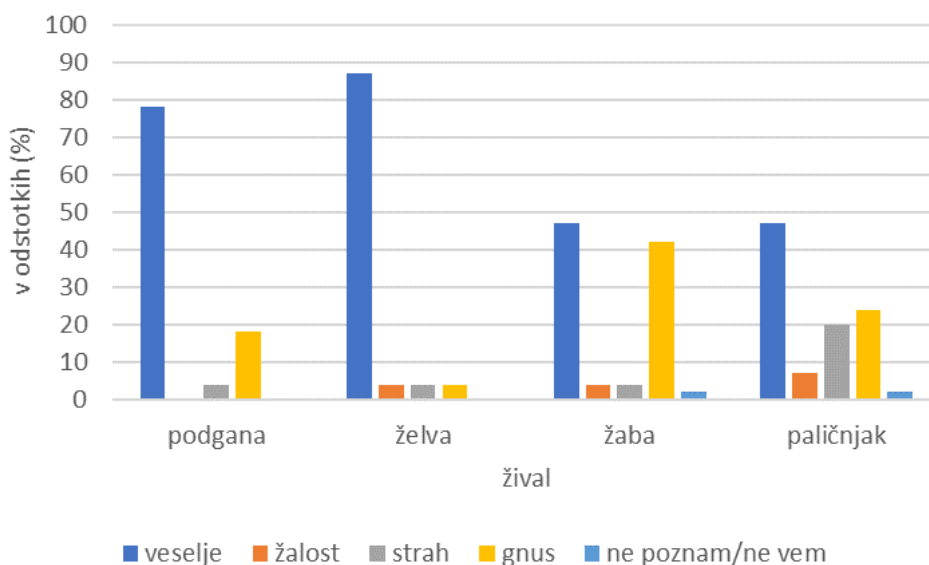
Enako vprašanje sva zastavili učencem obeh skupin v anketi, ki je sledila po predstavitvi živali, pri kateri so učenci eksperimentalne skupine lahko prišli v neposreden stik z živaljo. Iz Graf 9 razberemo, da bi največ otrok občutilo veselje pri stiku z želvo, kar je enako kot v anketi pred predstavitvijo. Pri žabi je manj otrok označilo veselje in več otrok, da bi občutili gnus. Pri podgani je več otrok označilo veselje. Tudi pri paličnjaku bi nekoliko več učencev občutilo gnus.



Graf 10: Občutki otrok, ki so bili deležni predstavitve živali, do živali.

Ker so naju podatki nekoliko presenetili, sva želeli ugotoviti, katera skupina učencev je pogosteje izbirala neprijetna občutja ob stiku z živaljo. Iz Graf 10 razberemo, da bi pri želvi 92 %, pri podgani 86 %, pri žabi 56 % in pri paličnjaku 58 % otrok občutilo veselje. Gnus bi 33 % otrok občutilo pri žabi. Pri vseh živalih pa bi nekaj otrok občutilo strah.

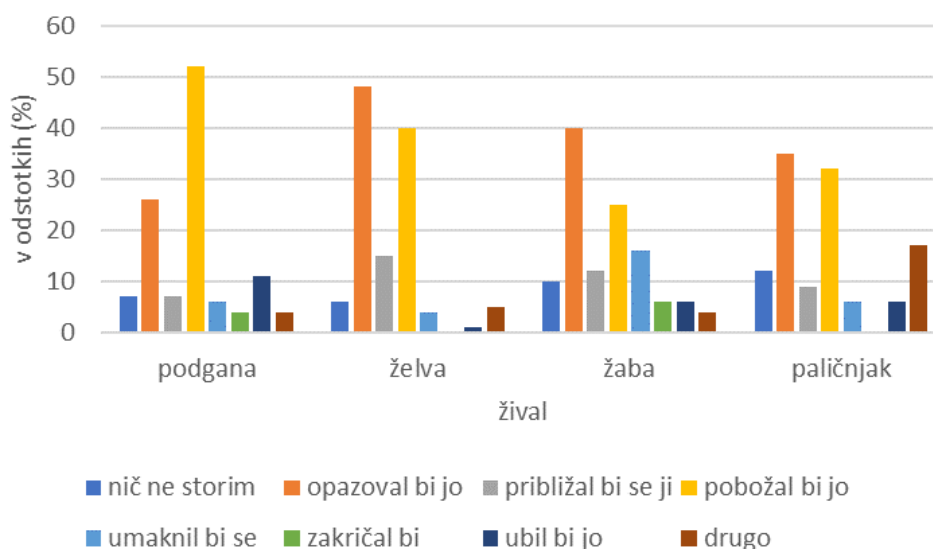




Graf 11: Občutki otrok, ki niso bili deležni predstavitve živali, do živali.

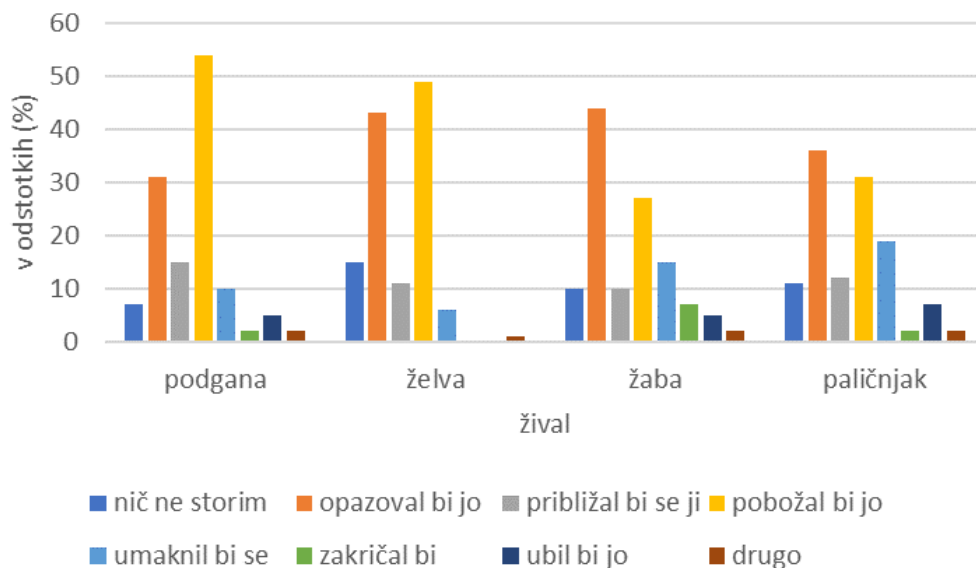
Dobljene podatke, ki sva jih predstavili v prejšnjem grafu, sva primerjali z učenci kontrolne skupine. Ugotovili sva, da bi pri želvi 87 %, pri podgani 78 %, pri žabi in paličnjaku 47 % otrok občutilo veselje. Okoli 20 % otrok bi pri podgani in paličnjaku občutilo gnus, pri žabi pa kar 42 % otrok. Največ strahu bi otroci občutili pri paličnjaku.

V nadaljevanju naju je zanimalo, kako bi se učenci odzvali, če bi prišli v bližino živali. Tudi to vprašanje sva zastavili učencem v obeh anketah.



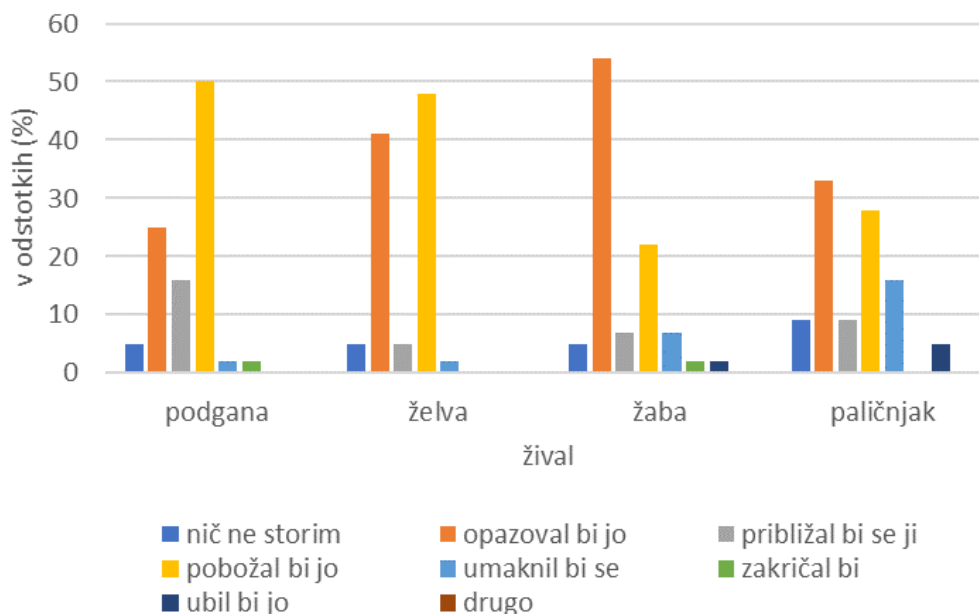
Graf 12: Mnenja vseh otrok v prvi anketi, kaj bi naredili ob stiku z živalmi.

Iz Graf 12 razberemo, da bi največji delež otrok žival pobožal ali opazoval. Neposreden stik je največ otrok izbralo pri podgani. Nezainteresiranost ali negativni odziv je največ otrok izrazilo pri žabi. Pri paličnjaku je nekaj otrok označilo drugo. Pod oznako drugo so večinoma pisali, da živali ne poznajo.



Graf 13: Mnenja vseh otrok v drugi anketi, kaj bi naredili ob stiku z živalmi.

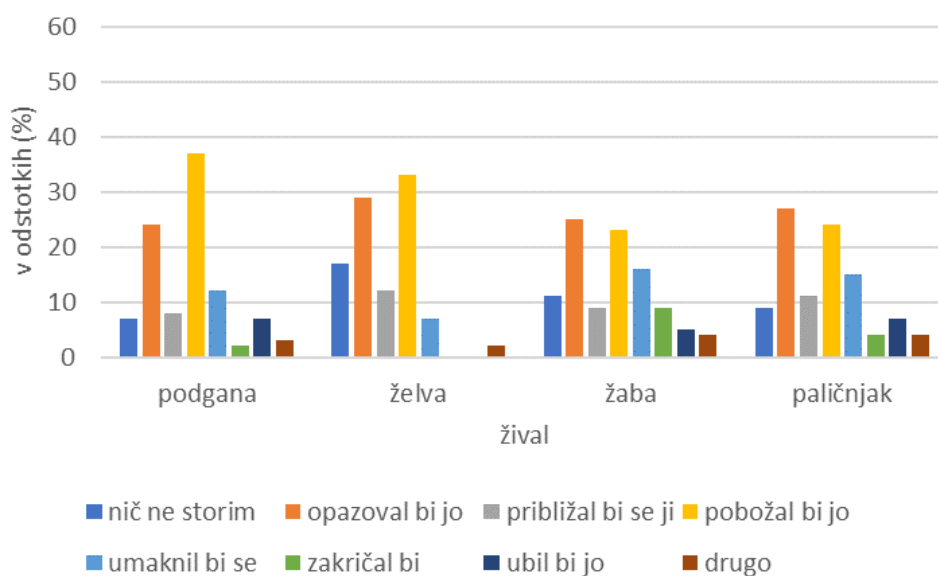
Po predstavitvi je bilo iz skupnega grafa vseh otrok razbrati, da se je povečalo število otrok, ki bi želvo pobožali, posledično bi jo opazovalo manj učencev. Drugih izrazitih razlik nisva mogli razbrati, zato sva podatke obdelali še glede na to, ali so učenci bili deležni predstavitve ali ne. V nadaljevanju predstavlja še dva grafa, ki kažeta razliko v odzivanju učencev v eksperimentalni in kontrolni skupini.



Graf 14: Mnenja otrok, ki so bili deležni predstavitve živali, kaj bi naredili ob stiku z živalmi.

Izkaže se, da bi učenci, ki so bili deležni predstavitve, pogosteje žival opazovali, jo pobožali, se ji približali, kot pa zakričali ali žival ubili. Iz Graf 14 **Napaka! Vira sklicevanja ni bilo mogoče najti.** sva razbrali, da največ otrok meni, da bi podgano in želvo pobožali in žabo ter

paličnjaka opazovali. Nekateri bi se paličnjaku umaknili, ne bi storili ničesar, nekaj bi jih paličnjaka ubilo (pri tej živali največji delež).



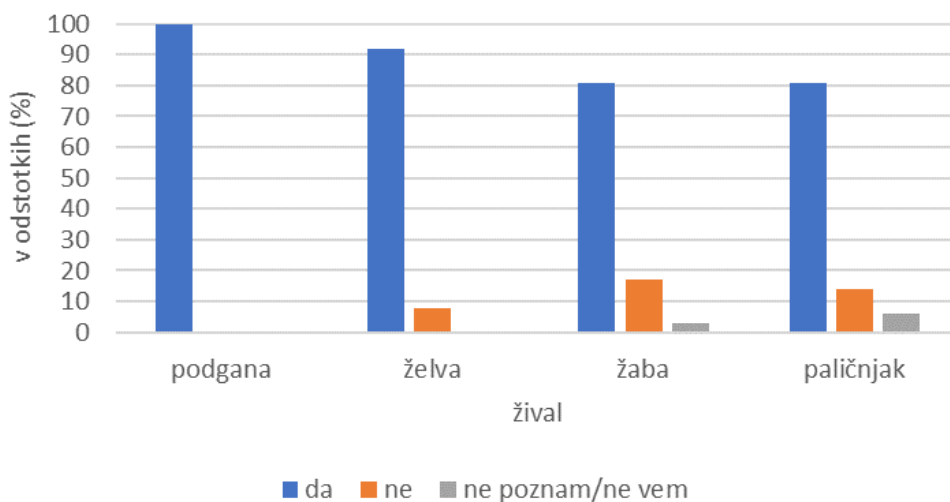
Graf 15: Mnenja otrok, ki niso bili deležni predstavitve živali, kaj bi naredili ob stiku z živalmi.

Primerjali sva še eksperimentalno in kontrolno skupino. Iz Graf 15 sva razbrali, da največ otrok meni, da bi podgano in želvo pobožali in žabo ter paličnjaka opazovali. Ta graf se z grafom otrok, ki so bili deležni predstavitve živali, razlikuje v deležu otrok, ki bi opazovali žival, jo pobožali, bi se ji približali. Delež otrok se pri teh dejanjih zmanjša in se razporedi med druga dejanja: otroci bi zakričali, se ji umaknili, žival ubili ali naredili kaj drugega. Otroci so pod oznako drugo pisali, da bi potrkali po želvinem oklepu, žival slikali s telefonom in sliko poslali prijateljem in da bi žival dvignili na drevo.

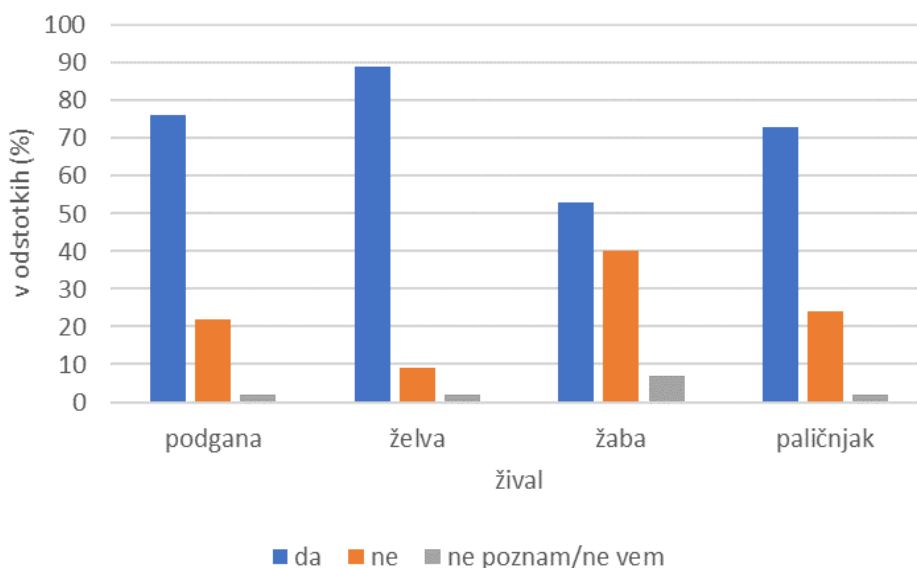
Zanimalo naju je tudi, ali bi si učenci upali prijeti živali, ki jih imamo v šolski avli.

To vprašanje sva vključili v anketo pred predstavitvijo, ker naju je zanimalo, ali otrokova izkušnja stika z živaljo doma vpliva na željo po stiku z živaljo v šoli. Največ otrok (85–86 %) bi si upalo prijeti podgano in želvo, žabo 64 % in paličnjaka 68 % otrok. Pri analizi rezultatov je bila vidna razlika med otroki, ki imajo doma domače živali, in otroki, ki doma nimajo domače živali, le pri želvi. Pri otrocih, ki imajo doma domače živali, je 84 % otrok označilo, da bi si upali prijeti želvo, pri otrocih, ki doma nimajo domačih živali, bi si želvo upalo prijeti 95 % otrok.

Zanimalo naju je, ali se bo delež otrok, ki bi si upali prijeti živali, po najini predstavitvi kaj spremenil. Ugotovili sva, da bi si po predstavitvi vsi otroci upali prijeti podgano (Graf 16). Tudi delež otrok, ki bi si upali prijeti želvo, žabo in paličnjaka, je višji kot v anketi pred predstavitvijo.



Graf 16: Mnenja otrok, ki so bili deležni predstavitev živali, ali bi si upali prijeti živali (druga anketa)



Graf 17: Mnenja otrok, ki niso bili deležni predstavitev živali, ali bi si upali prijeti živali (druga anketa)

Med otroki, ki niso bili deležni predstavitev, je bilo še vedno zaznati večji delež otrok, ki si živali ne bi upali dotakniti, v primerjavi z otroki, ki so bili deležni predstavitev. Največ otrok meni, da bi si upali prijeti želvo, kar 40 % otrok se žabe ne bi dotaknilo. Pri paličnjaku in podgani je le nekaj otrok, ki menijo, da si ju ne bi upali prijeti (Graf 17).

### 3.2.2 Analiza posnetkov

Predstavitve živali sva posneli, ker sva želeli ugotoviti, kakšen bo odziv učencev, ko se bodo dejansko srečali z živalmi.

Pri učencih sva iz videoposnetkov skušali prepoznati več različnih odzivov: navdušenje (učenec se za žival zanima, smeje se), zanimanje (otrok se za žival zanima, tudi ko se z živaljo umaknemo, gleda za njo), presenečenje (otrok z izrazom na obrazu pokaže, da ne ve, kaj naj pričakuje, lahko izrazi tudi z besedami, da je drugače, kot je pričakoval, ob tem izraža tudi

gnus), umik (otrok se umakne, ko se mu z živaljo približamo), strah (otrok si ne upa prijeti živali ali jo poboža na hitro in hitro da naprej), nezanimanje (žival poboža, a pri tem na obrazu ne izraža drugih čustev).

Ker pri predstavitvi niso bili ves čas prisotni vsi učenci 7. razreda, sva podatke predstavili le s številom otrok, pri katerih sva prepoznali določen odziv.

Pri želvi je največ učencev 2. razreda izkazalo navdušenje, pri učencih 7. r. pa sva pogosteje opazili zanimanje za žival. Več učencev 7. razreda je pri želvi izrazilo strah. Pri podgani je bilo med učenci zaznati največ navdušenja (11 od 18 otrok 2. razreda in 7 od 14 otrok 7. razreda). Pri paličnjaku je bilo zaznati več navdušenja pri učencih 2. razreda (7 od 18 otrok), hkrati pa je bilo med njimi zaznati tudi nekaj strahu (4 učenci), pri učencih 7. razreda pa je bilo zaznati največ zanimanja (7 od 14 otrok) ter navdušenja (4 učenci). Pri učencih 7. razreda sva pri predstavitvi žabe zaznali več odzivov: presenečenje je izrazilo 7, navdušenje 6 in zanimanje 6 od 23 učencev. Pri učencih 2. razreda je bilo zaznati več navdušenja (9 od 18 učencev), presenečenje so izrazili trije učenci, zanimanje pa 5 učencev. Pri vseh predstavitev je bilo le malo učencev, ki se za živali niso zanimali (le 1 ali 2 učenca).

Največ strahu je bilo med učenci zaznati pri želvi ter pri paličnjaku, največ gnusa pa pri žabi. V času same predstavitve sva med dečki 2. razreda zaznali več strahu kot med deklicami.

## 4 RAZPRAVA

Z raziskovalno nalogo sva želeli ugotoviti, kakšen odziv in odnos imajo otroci do živali v šolskem terariju in kako otrokova izkušnja skrbi za živali v domačem okolju vpliva na otrokov odnos do živali v šolskem terariju.

### **Hipoteza 1: Otrokom, ki imajo živali doma, bodo živali v šoli bolj všeč kot otrokom, ki doma nimajo domačih živali.**

V tem delu raziskave sva primerjali otroke, ki imajo domače živali, s tistimi otroki, ki domačih živali nimajo. V anketi so označili od 1 (žival mi sploh ni všeč) do 5 (žival mi je zelo všeč), koliko so jim živali všeč. Iz povprečne ocene sva ugotovili, da so otroci, ki imajo doma domače živali, z višjo povprečno oceno ocenili želvo in paličnjaka, žabo in podgano pa so z višjo povprečno oceno ocenili otroci, ki doma nimajo domačih živali. Iz dobljenih rezultatov sklepava, da to, da imajo otroci doma domače živali, ne vpliva bistveno na otrokovo oceno, ki jo je dal določeni živali. Do podobne ugotovitve je prišla že Vengust (2013). Na podlagi rezultatov **prvo hipotezo v celoti ovrževa**.

### **Hipoteza 2: Predstavitve živali bo pozitivno vplivala na odnos in odziv otrok do živali.**

Otroke sva v prvi in drugi anketi vprašali, ali bi si upali prijeto določeno žival, ki jo imamo v šolskem terariju. Rezultate sva obdelali glede na to, ali so bili otroci deležni najine predstavitve živali ali ne. Grafe sva primerjali in ugotovili, da več otrok, ki so bili deležni predstavitve, trdi, da bi si upali prijeto živali. Pri podgani so celo vsi otroci, ki so bili deležni predstavitve živali, označili, da bi si jo upali prijeto. Želvo bi si upalo prijeto 92 % otrok, žabo in paličnjaka pa 81 % otrok, ki so bili deležni predstavitve. Pri otrocih, ki niso bili deležni predstavitve živali, bi si podgano upalo prijeto 76 % otrok, želvo 89 % otrok, žabo 53 % in paličnjaka 73 % otrok.

Med otroki, ki so bili deležni predstavitve živali, in otroki, ki niso bili deležni predstavitve živali, so opazne razlike v povprečni oceni živali. Podgano in želvo so ocenili zelo podobno, razlika pa se pokaže pri žabi in paličnjaku. Žabo in paličnjaka so z višjo oceno ocenili otroci, ki so bili deležni predstavitve.

Primerjali smo mnenja otrok, ki so/niso bili deležni predstavitve živali, glede tega, kaj bi naredili ob stiku z živalmi. 50 % otrok, ki so bili deležni predstavitve živali, meni, da bi ob stiku podgano pobožali, želvo bi pobožalo 48 % otrok, žabo bi 54 % otrok opazovalo in paličnjaka bi opazovalo 33 % otrok. Tudi otroci, ki niso bili deležni predstavitve živali, bi najpogosteje živali pobožali ali jih opazovali, vendar so v večjem deležu izbrali tudi odgovore nič ne storim, umaknil bi se, zakričal bi in ubil bi jo. Iz tega lahko povzameva, da je najina predstavitve pozitivno vplivala na odnos otrok do živali, saj so se pogosteje odločali za primerna dejanja in manj pogosto za dejanja, ki živali ogrožajo. Do takšnih ugotovitev je prišel že Tomažič (2008). Ugotovil je, da neposredne izkušnje vodijo do večjega, trajnejšega znanja in bolj pozitivnega odnosa do živali, pa tudi do primernejšega vedenja.

Otroci so v anketi označili občutke, ki bi jih občutili ob stiku z živalmi. V anketi pred stikom bi pri vseh živalih največ otrok občutilo veselje, pri žabi pa bi 28 % otrok občutilo gnus. Rezultate iz prve ankete sva primerjali z rezultati iz druge ankete in ugotovili sva, da bi pri podgani in želvi okoli 10 % otrok več kot pred predstavitvijo občutilo veselje. Pri želvi in paličnjaku so podobni rezultati. Pri žabi je v anketi po predstavitvi 10 % več kot v anketi pred predstavitvijo označilo gnus. Ugotoviti sva želeli, ali predstavitve živali vpliva na odziv otrok. Ločili sva graf po predstavitvi, da sva dobili rezultate otrok, ki so bili deležni, in rezultate otrok, ki niso bili deležni predstavitve živali. Ugotovili sva, da kljub temu da je več otrok v drugi anketi označilo gnus, je gnus označilo 10 % manj otrok, ki so bili deležni predstavitve živali, od otrok, ki predstavitve niso bili deležni. Pri vseh živalih bi 10 % več otrok, ki so bili deležni predstavitve

živali, od otrok, ki predstavitve niso bili deležni, označilo veselje. Na podlagi rezultatov **drugo hipotezo v celoti potrdiva**.

**Hipoteza 3: Učenci 7. razreda bodo pogosteje obiskovali živali v šolski avli v primerjavi z učenci 2. razreda.**

Zanimalo naju je, kako pogosto otroci obišejo živali v šolski avli. Otroci so izbirali med odgovori vsak dan, 2–3-krat na teden, večkrat na mesec, 1-krat na mesec in nikoli. Večina otrok 7. razreda dnevno ali nekajkrat tedensko obiše živali v šolski avli, medtem ko otroci 2. razreda obišejo živali le nekajkrat na mesec. Sklepava, da je to zato, ker imajo otroci 2. razreda pouk v nižjem nadstropju, otroci 7. razreda pa se med odmori nahajajo v istem nadstropju kot živali in tako imajo možnost, da pogosteje obišejo živali v šolski avli. Na podlagi rezultatov **tretjo hipotezo v celoti potrdiva**.

**Hipoteza 4: Učencem 2. in 7. razreda bo najbolj všeč mongolska puščavska podgana, ker je majhna in puhasta.**

Primerjali sva povprečne ocene všečnosti živali pri učencih 2. in 7. razreda. Ugotovili sva, da so učenci 2. razreda z najvišjo povprečno oceno ocenili podgano. Učenci 7. razreda pa so za najbolj všečno žival izbrali želvo. Na podlagi rezultatov **četrto hipotezo delno potrdimo**, saj hipoteza velja za 2. razred, pri 7. razredu pa rezultati ne potrjujejo najinega predvidevanja.

## 5 ZAKLJUČEK

Z raziskovalno nalogo sva želeli in se tudi naučili postopka raziskovanja. Želeli sva raziskati, kakšen odnos in odziv imajo otroci do živali. Za metodo raziskovanja sva uporabili anketni vprašalnik in predstavitev šolskih živali, ki sva jo posneli. V raziskovalno nalogo sva vključili učence 2. in 7. razreda. Vsak razred sva razdelili na kontrolno in eksperimentalno skupino. Eksperimentalna skupina je rešila anketni vprašalnik pred stikom in anketni vprašalnik po stiku. Imela pa je tudi predstavitev šolskih živali, s katero sva hoteli vplivati na njihov odnos do teh živali. Kontrolna skupina je rešila anketni vprašalnik pred stikom in anketni vprašalnik po stiku, vendar z živalmi med raziskovanjem niso bili v stiku. Ko sva primerjali podatke eksperimentalne in kontrolne skupine, sva ugotovili, da je najina predstavitev živali dobro vplivala na učence. To pomeni, da so učenci pred predstavitvijo izražali več negativnih občutkov, živali so ocenili z nižjimi povprečnimi ocenami in pri odzivu izbrali dejanja, ki živali ogrožajo. Po predstavitvi pa je več učencev izrazilo več pozitivnih občutkov, živali so ocenili z višjimi povprečnimi ocenami in med odzivi izbirali za živali primernejša dejanja. Meniva, da je najina predstavitev dobro vplivala na odnos otrok do živali. Ena od glavnih hipotez je bila, da bodo otrokom, ki imajo živali doma, bolj všeč živali v šoli kot otrokom, ki doma nimajo domačih živali. Pri rezultatih sva prišli do ugotovitve, da pri otrocih z različnimi izkušnjami oskrbovanja živali v domačem okolju ni bilo opazne razlike. Kot sva predvidevali, so učenci 7. razreda pogosteje obiskovali živali v šolski avli.

Ker sva ugotovili, da ima priložnost stika z živaljo pozitivne učinke na otrokov odnos do živali, bi bilo dobro, da bi učencem drugega razreda ta stik v času šolanja večkrat omogočili in tako bi lahko sproti gradili primernejši odnos do živali. Takšen stik bi učencem lahko ponudili v sklopu dejavnosti razširjenega programa (podaljšano bivanje, interesna dejavnost), v katere pa bi lahko vključili tudi starejše učence, ki bi pozitivni zgled prenesli mlajšim sovrstnikom.

Zavedava se tudi pomanjkljivosti najine raziskave. Da bi nama dala še bolj prepričljive rezultate, bi jo morali izvesti na večjem številu učencev. Vanjo bi lahko vključili še več različnih živali.

Z raziskovalno nalogo sva dosegli vse zastavljene cilje, še močneje pa se zavedava, da je za to, da zgradimo dober odnos do živali, potrebna neposredna izkušnja z živaljo.



## 6 VIRI IN LITERATURA

Blaznik U, Kores AL. (2020). Želve rdečevratke. Celje: Osnovna šola Frana Roša 33 str. Dostopno na: <https://www.knjiznica-celje.si/raziskovalne/4202004814.pdf> (27. februar 2023)

Fakin T. (2012). Znanje in odnos učencev do metuljev in komarjev. Ljubljana; 2012. 44 str. Dostopno na: [http://pefprints.pef.uni-lj.si/1142/1/Fakin\\_mosqbutter.pdf](http://pefprints.pef.uni-lj.si/1142/1/Fakin_mosqbutter.pdf) (27. 2. 2023)

Galien U. (2011). Rdečevratke. Na: [arboretum.si](http://arboretum.si). Dostopno na: <https://www.arboretum.si/zivali/rdecevratke/> (27. februar 2023)

Gnus. (7. oktober 2022) *Na Wikipedia.org*. Dostopno na: <https://sl.wikipedia.org/wiki/Gnus> (27. februar 2023)

K A. (2022). Najpogostejše fobije pri otrocih. Na: [bibaleze.si](http://bibaleze.si). Dostopno na: <https://www.bibaleze.si/malcek/vzgoja-in-vrtec/najpogostejse-fobije-pri-otrocih.html> (27. februar 2023)

Kopše J. (2015). Razvoj čustev in čustvene inteligentnosti učencev na razredni stopnji. Maribor. Dostopno na: <https://dk.um.si/Dokument.php?id=72048&lang=slv> (28. februar 2023)

Litoria caerulea - voščena rega. (2023) *Na fishbox.pet*. Dostopno na: <https://www.fishbox.pet/products/litoria-caerulea-voscena-rega-australian-green-tree-frog> (27. februar 2023)

Maraž M. (2021). Čustvo strahu in njegov pomen. Na: [prinstitut.com](http://prinstitut.com). Dostopno na: <https://prinstitut.com/custvo-strahu-in-njegov-pomen/> (27. februar 2023)

Marjanovič Umek L, Zupančič M. (2009). Razvojna psihologija. Ljubljana: Zložba Rokus (28. februar 2023)

Mongolska puščavska podgana. (1.oktober 2022) *Na Wikipedia.org*. Dostopno na: [https://sl.wikipedia.org/wiki/Mongolska\\_pu%C5%A1%C4%8Davska\\_podgana](https://sl.wikipedia.org/wiki/Mongolska_pu%C5%A1%C4%8Davska_podgana) (27. februar 2023)

Ocepek R. (2012). Premagajmo predsotke do živali: Vzgoja za odgovore odnos do narave. Ljubljana: Agencija Baribal

Odnos. (2014). V Slovar slovenskega knjižnega jezika. Ljubljana: Založba ZRC, Znanstvenoraziskovalni center SAZU. Dostopno na: <https://fran.si/iskanje?View=1&Query=odnos> (2. marec 2023)

Petkovšek J. (15. marec 2021). Paličnjak, nezahteven prvi hišni ljubljencek. *Na Slovenske novice*. Dostopno na: <https://www.slovenskenovice.si/nedeljske-novice/palicnjak-nezahteven-prvi-hisni-ljubljencek/> (27. februar 2023)

Posnemalci. (23. januar 2023) *Na Wikiedia.org*. Dostopno na: <https://sl.wikipedia.org/wiki/Posnemalci> (27. februar 2023)

Rupnik T. (2012). Spreminjanje odnosa, zanimanja in znanja učencev o strupenih živalih Ljubljana; 2012. 73 str. Dostopno na: [http://pefprints.pef.uni-lj.si/845/1/RupnikT\\_diploma.pdf](http://pefprints.pef.uni-lj.si/845/1/RupnikT_diploma.pdf) (27. februar 2023)

Smrtnik Vitulić H. (2004). Čustva in razvoj čustev. Ljubljana: Pedagoška fakulteta, Univerza v Ljubljani

Štajner E. (2018). Na *psihoterapija.cc*. Dostopno na: <http://psihoterapija.cc/gnus/> (27. februar 2023)

Tomažič, I. (2009). Vpliv izkušenskega učenja na trajnost znanja in na spreminjanje odnosa do dvoživk pri učencih devetletne osnovne šole. Doktorska disertacija: Ljubljana: Biotehniška fakulteta

Vengust Ž. (2013). Odnos in gnus učencev do živali ter strah pred živalmi: primerjava treh oblik samoporočil Ljubljana: Ljubljana, Pedagoška fakulteta, Kemija in biologija; 97 str. Dostopno na: [http://pefprints.pef.uni-lj.si/1624/1/%C5%BDiva\\_Vengust\\_diplomsko\\_delo\\_2013.pdf](http://pefprints.pef.uni-lj.si/1624/1/%C5%BDiva_Vengust_diplomsko_delo_2013.pdf) (27. februar 2023)

Vijetnamski paličnjak (*Medauroidea extradentata*) (2019) Na *zoo.hr*. Dostopno na: <https://zoo.hr/vijetnamski-palicnjak-medauroidea-extradentata/> (27. februar 2023)

## 7 PRILOGE

### Priloga 1: Anketni vprašalnik pred predstavitvijo

Pozdravljen/a, učenec/ka!

Sva Julija Jeklar in Neža Habjan in bi radi raziskali, kakšen odnos in odziv imajo otroci do živali v šolskem vivariju. Vaši odgovori bodo anonimni in dostopni bodo le nama in mentorjem za namene raziskave. Da bi bila raziskava čim bolj uspešna, te prosiva za čim bolj iskrene odgovore.

1. Ali poznaš živali v šolski avli?
  - a) da
  - b) ne
  - c) ne vseh
2. Kako pogosto obiščeš živali v šolski avli?
  - a) vsak dan
  - b) 2–3-krat na teden
  - c) večkrat na mesec
  - d) 1-krat na mesec
  - e) nikoli
3. V preglednici označi, koliko ti je žival v šolski avli všeč.
  - 1 – žival mi sploh ni všeč,
  - 2 – žival mi ni všeč,
  - 3 – ne morem se odločiti, ali mi je žival všeč ali ne,
  - 4 – žival mi je všeč,
  - 5 – žival mi je zelo všeč

	1	2	3	4	5	živali ne poznam
podgana						
želva						
žaba						
paličnjak						

4. Ali bi si upal prijeti žival?

	da	ne	ne poznam/ne vem
podgana			
želva			
žaba			
paličnjak			

5. Kaj meniš, da bi občutil ob stiku s to živaljo?

	veselje	žalost	strah	gnus	ne poznam/ne vem
podgana					
želva					
žaba					
paličnjak					

6. Kaj meniš, da bi naredil ob stiku s podgano? Možnih je več odgovorov.
  - a) nič ne storim
  - b) opazoval bi jo

- c) približal bi se ji
- d) pobožal bi jo
- e) umaknil bi se
- f) zakričal bi
- g) ubil bi jo
- h) drugo: \_\_\_\_\_

7. Kaj meniš, da bi naredil ob stiku z želvo? Možnih je več odgovorov.

- a) nič ne storim
- b) opazoval bi jo
- c) približal bi se ji
- d) pobožal bi jo
- e) umaknil bi se
- f) zakričal bi
- g) ubil bi jo
- h) drugo: \_\_\_\_\_

8. Kaj meniš, da bi naredil ob stiku z žabo? Možnih je več odgovorov.

- a) nič ne storim
- b) opazoval bi jo
- c) približal bi se ji
- d) pobožal bi jo
- e) umaknil bi se
- f) zakričal bi
- g) ubil bi jo
- h) drugo: \_\_\_\_\_

9. Kaj meniš, da bi naredil ob stiku s paličnjakom? Možnih je več odgovorov.

- a) nič ne storim
- b) opazoval bi jo
- c) približal bi se ji
- d) pobožal bi jo
- e) umaknil bi se
- f) zakričal bi
- g) ubil bi jo
- h) drugo: \_\_\_\_\_

10. Ali imaš doma kakšno domačo žival?

- a) da
- b) ne

11. Katere domače živali imaš doma?

\_\_\_\_\_

12. S katero domačo živaljo preživiš največ časa?

\_\_\_\_\_

13. V preglednici označi, kako skrbiš za domače živali.

	Skrbim sam	Pri oskrbi mi pomagajo doma	Ne skrbim za to žival	Nimam te živali
pes				
mačka				
ribe				
hrček				
papiga				
govedo				
želva				
morski prašiček				
konj				
koza, ovca				
drugo:				

14. Spol :

- a) dekle
- b) fant

15. Kateri razred obiskuješ ?

- a) 2. razred
- b) 7. razred

16. Vpiši svojo kodo (razred, zaporedna št. v redovalnici – npr. 7b15)

## Priloga 2: Anketni vprašalnik po predstavitvi

Pozdravljen/a, učenec/ka! Sva Julija Jeklar in Neža Habjan in bi radi raziskali, kakšen odnos in odziv imajo otroci do živali v šolskem vivariju. Vaši odgovori bodo anonimni in dostopni bodo le nama in mentorjem za namene raziskave. Da bi bila raziskava čim bolj uspešna, te prosiva za čim bolj iskrene odgovore.

1. Kako pogosto si v zadnjem mesecu obiskal živali v šolski avli?

- a) vsak dan
- b) 2–3-krat na teden
- c) večkrat na teden
- d) 1-krat na mesec
- e) nikoli

2. V preglednici označi, koliko ti je žival v šolski avli všeč.

- 1 – žival mi sploh ni všeč,
- 2 – žival mi ni všeč,
- 3 – ne morem se odločiti, ali mi je žival všeč ali ne,
- 4 – žival mi je všeč,
- 5 – žival mi je zelo všeč.

	1	2	3	4	5	živali ne poznam
podgana						
želva						

žaba						
paličnjak						

3. Ali bi si upal prijeti žival?

	da	ne	ne poznam/ne vem
podgana			
želva			
žaba			
paličnjak			

4. Kaj meniš, da bi občutil ob stiku s to živaljo?

	veselje	žalost	strah	gnus	ne poznam/ne vem
podgana					
želva					
žaba					
paličnjak					

5. Kaj meniš, da bi naredil ob stiku s podgano? Možnih je več odgovorov.

- i) nič ne storim
- j) opazoval bi jo
- k) približal bi se ji
- l) pobožal bi jo
- m) umaknil bi se
- n) zakričal bi
- o) ubil bi jo
- p) drugo: \_\_\_\_\_

6. Kaj meniš, da bi naredil ob stiku z želvo? Možnih je več odgovorov.

- i) nič ne storim
- j) opazoval bi jo
- k) približal bi se ji
- l) pobožal bi jo
- m) umaknil bi se
- n) zakričal bi
- o) ubil bi jo
- p) drugo: \_\_\_\_\_

7. Kaj meniš, da bi naredil ob stiku z žabo? Možnih je več odgovorov.

- i) nič ne storim
- j) opazoval bi jo
- k) približal bi se ji
- l) pobožal bi jo
- m) umaknil bi se
- n) zakričal bi
- o) ubil bi jo
- p) drugo: \_\_\_\_\_

8. Kaj meniš, da bi naredil ob stiku s paličnjakom? Možnih je več odgovorov.

- i) nič ne storim
- j) opazoval bi jo
- k) približal bi se ji
- l) pobožal bi jo
- m) umaknil bi se
- n) zakričal bi
- o) ubil bi jo
- p) drugo: \_\_\_\_\_

9. Ali si bil deležen najine predstavitve živali?

- a) da
- b) ne

10. Oceni najino predstavitev živali od 1–5.

- a) 1
- b) 2
- c) 3
- d) 4
- e) 5

11. Kateri razred obiskuješ?

- a) 2. razred
- b) 7. razred

12. Spol:

- a) dekle
- b) fant

13. Vpiši svojo kodo (razred, št. v redovalnici – npr. 7a12)

\_\_\_\_\_